

GGO's te velde ?

Advies

van de leden van het Burgerpanel van Beernem

omtrent

de criteria die in aanmerking dienen te worden
genomen voor het al dan niet vergunnen
of toelaten van GGO-teelten
voor experimentele en/of commerciële doeleinden

Beernem, 30 april 2003

Met wat moet, volgens ons, rekening gehouden worden bij het beslissen over GGO-teelten voor experimentele of commerciële doeleinden?

Inleiding

Wij hopen dat er met dit advies die wij U nu zullen toevertrouwen rekening zal gehouden worden. Wij blijven wel bescheiden omdat het groeiproces van "leek" tot het "verstrekken van een advies" zeer snel is gegaan.

Maar wij weten zeker dat onze denkpistes fel vergroot en verbreed zijn dankzij het proces dat wij afgelegd hebben.

I. Basisbeginselen

- We moeten kritisch open staan voor nieuwe ontwikkelingen zolang die verantwoord blijven.
- GGO's moeten beoordeeld worden naar de impact op volksgezondheid, ecologie, sociaal weefsel en dit op een ethisch verantwoorde manier.
- Bij de ontwikkeling en toepassing van GGO's moet er onder andere rekening gehouden worden met het welzijn van de boeren.
- Indien we GGO's toepassen moeten we de begingedachte voor ogen blijven houden namelijk een verbetering voor mens, natuur, productieproces....
- De nieuwe regelgeving en opgelegde verplichtingen ivm het ontwikkelen en commercialiseren van GGO-teelten en -producten moeten soepel genoeg zijn opdat zij een goed draaiende economie (werkgelegenheid), één van de pijlers van ons welzijn, niet nodeloos in de weg staat.
- De ontwikkeling van GGO's in de industrie mogen niet tot produkt-afhankelijkheid leiden en deze in de hand werken:
- De consument moet er ook beter van worden, niet enkel de industrie en de landbouw.

- Wij willen geen machtsmisbruik tegenover de derde wereld.
  - Westerse ideeën/modellen omtrent GGO's mogen niet worden opgedrongen.
  - De derde wereld mag mee profiteren van ons onderzoek in verband met GGO's zonder afhankelijk te worden van het westen.
- Als er onderzoek over GGO's gesubsidieerd wordt door de overheid, kan het enkel als het niet alleen een commercieel doel heeft maar ook maatschappelijke voordelen.
- GGO's kunnen slechts als ze aangepast zijn aan de bestaande omgeving ; niet de omgeving aanpassen aan de ontwikkelde GGO's.
- Er is iemand met de overtuiging dat genetische informatie niet besloten ligt in het DNA

II. Voorstellen

- Er moeten voldoende middelen vrijgemaakt worden door de overheid voor universiteiten en hogescholen, voor research, controle en blijvende opvolging.
- De bekomen informatie moet geregistreerd worden en moet beschikbaar zijn.
- Een deel van ons denkt dat gemengde financiering (met privé-sector) moet kunnen, anderen niet, om de onafhankelijkheid van het onderzoek te vrijwaren.
- Sommigen denken dat onderzoek over GGO's ook klinische testen (invloed op de mens) moet inhouden.
- Wij zijn over proefvelden verdeeld:
  - Voor de enen moet de Europese regeling gevolgd worden. In België mag men niet strenger zijn, zodat ruimte blijft voor onderzoek, zodat men niet naar het buitenland moet trekken voor experimenteel onderzoek.
  - Voor de anderen moet de Belgische regeling strenger zijn en kunnen experimenten in een gemeente niet.
  - Iemand stelt voor om experimenten uit te voeren met vrijwilligers op een eiland die gedurende een tijd GGO-voedsel telen en nuttigen.

- Indien er proefvelden komen:
  - Bij het aanleggen van proefvelden of commerciële velden moet de bestaande reglementering nauwkeurig gevolgd worden en indien nodig aangepast.
  - Er moet een fonds opgericht worden dat mogelijke risico's indekt.
  - De bevolking binnen een opgelegde veiligheidszone (gemeenteoverschrijdend) moet geraadpleegd worden.

- Elk onderzoek moet beoordeeld worden naar de impact op volksgezondheid, ecologie, sociaal weefsel en dit op een ethisch verantwoorde manier.
  - Sommigen denken dat de bestaande commissies omwille van transparantie en evenwichtigheid ook moeten aangevuld worden met veldwerkers (oa boeren), ortho-moleculaire wetenschappers, filosofen en antroposofen.
  - De resultaten moeten steeds openbaar zijn.

- Alle controle organen en commissies moeten steeds evenwichtig samengesteld zijn (alle strekkingen moeten evenredig vertegenwoordigd zijn).

- Elk GGO type moet steeds afzonderlijk gecontroleerd en blijvend opgevolgd worden.

- Wij stellen voor dat er een taks geheven wordt op gecommmercialiseerde GGO producten. De opbrengst hiervan wordt ter beschikking gesteld van bv:
  - ondersteuning biologische landbouw,
  - financiering van waarborgfonds (financiering voor schadegevallen).

- In verband met wetgeving:
  - Naast Europese richtlijnen moet België voldoende inspanningen leveren om tot wereldrichtlijnen te komen.
  - De etikettering blijft belangrijk. Wij stellen voor indien de Europese labeling onvoldoende is dat België een eigen labeling invoert.
  - Sommigen denken dat er een rampscenario moet uitgewerkt worden.

III. Vragen

- Kunnen er na verloop van tijd nog veranderingen optreden bij een gemanipuleerde plant? Kan er na verloop van tijd ook nog toxiciteit optreden?
- Een deel van de groep vindt dat de reglementering op de GGO's in België voldoende is.
Een ander deel vraagt zich af of die voldoende is en in de globalisering past.
- Wat gebeurt er bij import van GGO producten van buiten de Europa?
- Waarom is de Europese richtlijn met betrekking tot GGO's nog steeds niet omgezet in Belgische wetgeving?
- Wij stellen ons de vraag of we door het aanhouden van het moratorium geen kostbare tijd verliezen.
- Wanneer er iets misloopt door het gebruik van GGO's, wie zal aansprakelijk zijn en in welke mate?
- Sommigen blijven ermee zitten dat er geen winst is voor de consument van GGO's. Wij stellen ons dan ook de vraag waarom GGO's invoeren.
Sommigen denken dat door het aanbod te verruimen in de distributie (in de rekken: GGO producten naast niet GGO producten. Goed geëtiketteerd) de consument wel zijn voordeel kan doen.
- Sommigen vragen zich af of de prijs van de ontwikkeling van deze technologie niet te hoog is om nog maatschappelijk verantwoord te zijn. Anderen zeggen dat ze de prijs ervan zelfs niet weten.
- Zal de burger inspraak (veto, referendum) krijgen bij het instellen van de veiligheidszone rond proefvelden?

IV. Over het proces van het burgerpanel

Tot hiertoe waren we enkel gewoon van regelgeving "kennis te nemen". Het was nu leerrijk te ervaren dat we als onbekenden met de materie, onbekenden van elkaar, onbekend met de hulppersonen toch tot een min of meer eensluitend advies konden komen en ieders afzonderlijke gevoeligheden konden respecteren.

Nochtans hebben wij soms aan den lijve ervaren dat het zeer moeilijk is om met elf mensen met verschillende achtergronden, opleidingen en gedachten zich aan de opdrachten te houden en de doelstellingen in oog te houden, des te meer als het over een zo complex onderwerp gaat.

Het was de moeite om naar andere meningen en standpunten te willen luisteren, de gelegenheid te krijgen om onze eigen gedachten te kunnen zeggen en soms de moeilijkheid te overstijgen om een ander te begrijpen.

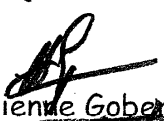
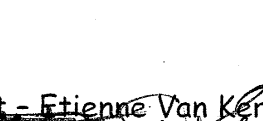
Naarmate het proces vorderde bleek dat door andere meningen te aanhoren, te begrijpen en te verwerken, de eigen mening door aanvulling en nuancering verrijkt en beter gefundeerd werd.

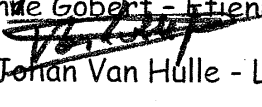

Langs dit vormend proces waarin wij elkander nodig hebben gehad, zijn wij erin geslaagd een zinvolle tekst samen te stellen.

Dit was een uitgesproken positieve oefening in democratie, verdraagzaamheid, goede wil en openheid, waarvan iedereen getuigde.

Wij vinden het hoopvol dat de politieke verantwoordelijken de burgers nauwer willen betrekken bij de besluitvorming.

Het Burgerpanel

Erik Leysele - Etienne Gobert - Etienne Van Kerrebroeck

Herman Prinsen - Johan Van Hulle - Léopold Verschuere

Lucie Versele - Monique Roelof - Stefaan Vlaemynck - Véronique Strobbe

